Nr. 104.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we SRODĘ DNIA 29 GRUDNIA V. S. 1815 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

Gazeta petersburská, *Poczta Pólnocna*, zawiera z *Petersburga*, pod dniem 18 grudnia, co następuje: „ Umieszczamy kopije dwóch náywyższych Jego Cesarskiéy Mości reskryptów, do Przenáywielebniéyszych, Metropolity, *Ambrożego*, i Arcy biskupa, *Augustyna*, do pierwszégo pod d. 12, a do drugiego pod dniem 6 teraźniéyszego miesiąca, z okoliczności ofiarowania przez Jego Cesárską Mość naczyń kościelnych, dla kościołów, sanktpetersburskiego *Panny Maryi Kazańskiéy* i moskiewskiego *Wniebowzięcia Panny Maryi:*

„ *Przenáywielebnieyszy Ambroży, Metropolito Nowgorodzki i Sanktpetersburski. Po pierwszém wéyściu mojém do stolicy Francyi, postanawiłem kres tey świętey walki oznaczyć pamiętnikiem religii, świat zwyciężającéy, na chwałę górnego wodza, i dającego i uwieńczającego zwycięztwa, Chrystusa Zbawiciéla. W tém postanowieniu, na rozkaz móy, w samym Paryżu sporządzoné naczynia, jakich używa nasz prawowierny kościoł, w czasie sprawowania tajemnic świętych ciała i krwi Chrystusowéy, teraz do was przesyłam. Złożcie je w sobornym kościele Przenáyświętszéy Bogarodzicy na ołtarzu, u którego podnoża składałem początek i koniec wypraw, táką łaską opatrzności kierowanych. Niech przed obliczé Dawcy dobra wszelkiégo, pospołu z tą dziękczynną ofiarą, wéydzie i to niewzruszoné wyznanie, że i w wielkim domu wszechmocności Jego, On jeden ożywioné naczynia dobroci swojéy napełnia mocą i nadaje kierunek, ku spełnieniu zbawiennych przeznaczeń swoich. Dla schodzących się zaś do świątyni, dar ten niech się stanie milczącém zachęceniém do oddania chwały Sprawcy wszech rzeczy, i utwierdzenia w zbawiennėm oddaniu się Jego woli. W słodkiem podzielaniu się témi uczuciami z wami, jako sługą ołtarza, zostaję ku wám przychylnym.* „

ALEXANDER.

„ *Przenáywielebnieyszy Arcybiskupie, Augustynie! Przesyłającé się z tym listém naczynia poświęcám w ofierze dla moskiewskiego wielkiego kościoła sobornégo, Wniebowzięcia Panny Maryi. Ofiara ta niéch poświádczá, że jest sporządzoną w stolicy tégo nieprzyjaciela, który tak cudownie mocą Náywyższégo wygnany został z granic oyczyzny naszéy. Zostaję ku wám przychylnym.*

ALEXANDER.

Náyjaśniéysza Cesarzowá Jeymość, *Elżbieta Alexiejewna*, po swym do stolicy powrócie, przeznaczyła 10,000 rubli, na wspomożenie mieszkańców *Kazania*, przez pożar zubożonych.

Dnia 12 grudnia nayłaskawiéy mianowané zostały Freylinami dworu Nayjaśnieyszych Cesarzowych, Xiężnicka *Łopuchinówna*; Baronówna, *Karolina von Fitingoff*; i Xiężniczka *Marya Ipsylanti*.

Sprawujący obowiązki naczelnika wydziału celnego *radziwiłowskiego*, Kammerjunker 5tey klassy, Hrabia *Bulsari*, nayłaskawiéy jest mianowany Rzeczywistym Radzcą Stanu.

Pierwszych dni grudnia, jechali przez *Orszę* do *Petersburga*, JW. Hrabia *Rumiańców*, Kanclerz państwa, z dóbr swoich; a Hrabia *Osterman-Tolstoy*, Jenerał Adjutant Jego Cesarskiéy Mości z *Warszawy*.

Cesarz Jegomość oficerom półku konnego uzbrojenia jarosławskiego, na przełożenie Xiążęcia Jmci Marszałka, *Barklaja de Tolli*, pozwolił nosić mundury, jakich ten półk używał, a to za okazaną regularność w pełnieniu obowiązków służby, i mężne potykanie się z nieprzyjacielem w roku 1813 i 1814.

Dnia 22 listopada w *Ostrowiu*, mieście powiatowém gubernii pskowskiéy, szkoła parafijalna podniesiona została na stopień powiatowéy. Obrząd ten uroczyście się odprawił, w obecności Wizytatora szkół, Radcy kolegijalnego *Kukolnika*, Dyrektora szkół *Karaulowa*, marszałka gubernskiego *Karamyszewa*, wielu oraz urzędników i obywateli. Z teyże okoliczności znaczną złożono summę na wystawienie domu dla szkoły.

Amatorowie teatru w *Wiatce*, dochód ze sztuk dawanych, kilka tysięcy rubli wynoszący, przeznaczyli na wspomożenie mieszkańców *Kazania*.

Gazeta, *Ruski Inwalid*, pod 18 z *Petersburga* zawiéra: „ Nayjaśniéysza Cesarzowá Jeymość, *Elżbieta Alexiejewna*, na rzécz inwalidów przysłała do redaktora pomienioney gazety, 5000 rubli. — Otrzymał także redaktor 715 rubli, w ofierze dla inwalidów: pieniądze te złożone zostały w domu jednym, gdzie zgromadzone towarzystwo przyjaciół, d. 11. t. m., troistą święciło uroczystość: pożądanego *powrótu* Cesarza Jegomości; rocznicę *narodzin* Nayjaśniéyszego Pana; i zawarcie *powszechnego pokoju*. — Oddzielnie jeszcze przysłano redaktorowi 100 rubli dla inwalidów.

Dnia 15 t. m. uroczystą miał audyencyą u Cesarza Jegomości, Cesarzowych, i Wielkich Xiążąt, nadzwyczayny i pełnomocny minister Króla Jmci *Niderlandów*, Hrabia *Heerdt*, z zachowaniém przepisanych obrzędów, na przyymowanie posłów od osób koronowanych. Dnia 16 Hrabia *Heerdt*, miał audyencyą u wielkiey Xiężny Jeymości, *Katarzyny*.

Kurs wileński na assygnaty: rubel srebrny r. 4 k. 11; dukat, r. 12 k. 1; imperyał r. 40. k. 20.

z Warszawy. dnia 30 grudnia.

Stosownie do postanowienia rządu tymczasowego, na ostatniey sessyi zapadłego, dnia 27go b. mca, odbyło się w pałacu posiedzeń rządowych, rozwiązanie trwaiącego dotychczas rządu tymczasowego, a zaprowadzenie nowego konstytucyynego. Zebrały się osoby rząd tenże składaiące, niemniey, JWW. Ministrowie, Radzcy stanu i Referendarze. Za przybyciem JW. Namiestnika, Wojewody i Jenerała piechoty *Zajączka*, JW. Referendarz Stanu. Sekretarz główny rządu, *Szaniawski*, odczytał wyrok N. Pana, mianuiący Namiestnika.

JW. Prezes dotychczasowego rządu, Senator *Łanskoy*, w krótkich lecz pełnych mocy wyrazach, wyłuszczył naydobrotliwsze dla kraju naszego zamiary Miłosciwego Pana, widocznie zwiastowane w nadaney nam naywspanialszey konstytucyi, i powierzeniu namiestniczey władzy w ręce męża, tak znakomicie zasłużonego oyczyźnie. Pożegnał potém skład rządu i rady stanu w wyrazach, okazuiących to wzajemne poważanie, którem ich przykładna jedność i gorliwość przewodnicząca w wspólném tak wzniosłem urzędowaniu, nazawsze natchnęła ku sobie. Ogłosiwszy nakoniec rząd tymczasowy za rozwiązany, opuścił posiedzenie wraz z Członkiem onegoż JW. *Nowosilcowym*, pożegnani i odprowadzeni z żalem od tych, z którymi dotąd chlubne swe dzielili prace.

JW. Namiestnik, w głosie swoim, wynurzył wdzięczność, jaką przejęty iest ku wspaniałomyślnemu Wskrzesicielowi naszemu, za tak wysoki stopień położonego w nim zaufania; zapewnił o gorliwości swoiey w poświęceniu reszty starganych sił, aby godnie odpowiedzieć tak znakomitemu wezwaniu; położył nadzieje w znaném obywatelstwie, w znaném świtle swych szanownych współpracowników, i zakończył rzecz wynurzeniem gorliwych życzeń: aby wszystkich usiłowań narodu świetnem dążeniem było: chronić się wad, które dobru oyczyzny naszey szkodziły, a wspólnemi natężeniami śpieszyć do tego wzniosłego celu, który nam potężna ręka ALEXANDRA Igo wskazała.

Po skończeniu posiedzenia, JO. Xiążę *Adam Czartoryski*, Wojewoda, stawił przed JW. Namiestnikiem osoby, do składu biura rządowego należące.

Dnia 27go grudnia dany był w zamkowych salach wielki bal, z powodu obchodu uroczystości w dniu 24tym tegoż mca odbytych, to iest rocznicy urodzin N. Cesarza i Króla, ogłoszenia konstytucyi Królestwa Polskiego i zaprowadzenia rządu Namiestniczego. Pięćset, za szczególnemi biletami zaproszonych osób, w przepysznie przybranych i rzęsisto oswieconych salach, dopóźna w noc, w pełnych radości uczuciach przepędzało chwile. J. C. Mość Wielki Xiążę *Konstanty*, który bal ten swą bytnością zaszczycił, raczył go tańcem polskim z JW. Jenerałową *Zajączkową*, małżonką Namiestnika, rozpocząć. O godzinie pierwszey nastapiła wielka wieczerza, w czasie którey, stosowne do uroczystości toasty, spełniane były.

USTAWA KONSTYTUCYYNA
KRÓLESTWA POLSKIEGO
TYTUŁ PIERWSZY.
Stosunki polityczne Królestwa.

Artykuł 1. *Królestwo Polskie iest na zawsze połączone z Cesarstwem Rossyyskiem.*

Art: 2. *Stosunki cywilne i polityczne, które jemu naznaczamy, iako też i związki to połączenie ustalić maiące, objęte są ninieyszą Ustawą, którą mu nadaiemy.*

Art: 3. *Korona Królestwa Polskiego iest dziedziczną w Osobie Naszey i Naszych Potomków, Dziedziców i Następców, podług porządku następstwa ustanowionego dla tronu Cesarsko Rossyyskiego.*

Art: 4. *Ustawa konstytucyyna oznacza sposób i prawidła sprawowania władzy Naywyższey.*

Art: 5. *Król w przypadku swoiey nieprzytomności mianuje Namiestnika, który powinien mieszkać w królestwie. Namiestnik podług woli odwołanym bydź może.*

Art: 6 *Gdy Król niebędzie mianował swym Namiestnikiem Xiążęcia Cesarsko-Rossyyskiego, wybor ten padać niemoże tylko na rodaka, albo na osobę, którey Król nada naturalizacyą, stosownie do prawideł ustanowionych przez artykuł trzydziesty trzeci.*

Art: 7. *Namiestnik będzie mianowany przez akt publiczny. Akt takowy oznaczy wyraźnie rodzay i rozciągłość władzy, iaka mu będzie powierzoną.*

Art: 8. *Stosunki polityki zewnętrzney Naszego Cesarstwa, będą wspólne Naszemu Królestwu Polskiemu.*

Art: 9. *Sam tylko Panuiący będzie miał prawo oznaczyć uczestnictwo Królestwa Polskiego do woien przez Rossyą toczonych, iako też do traktatów pokoiu i handlowych; któreby to Mocarstwo zawierać mogło.*

Art: 10 *W każdym przypadku wprowadzenia woysk Rossyyskich do Polski, lub woysk Polskich do Rossyi, lub w przypadku przechodu tychże woysk przez iaką prowincyą iednego z dwóch Państw, utrzymanie ich, i koszta przechodu ponoszone zostaną całkowicie przez kray, do którego należeć będą. Woysko Polskie nie będzie nigdy użyte za granicami Europy.*

TYTUŁ DRUGI.
Zaręczenia ogólne.

Artykuł 11. *Religiia Katolicko Rzymska wyznawana przez naywiększą część mieszkańców Królestwa Polskiego, będzie przedmiotém szczególnieyszey opieki rzą-*

CHARTE CONSTITUTIONNELLE
DU ROYAUME DE POLOGNE.
TITRE I.
Relations politiques du Royaume.

Article 1. Le Royaume de Pologne est à jamais réuni à l'Empire de Russie.

Art: 2. Les rapports civils et politiques dans lesquels Nous le plaçons, ainsi que les liens qui doivent consolider cette réunion, sont déterminés par la présente Charte, que Nous lui accordons.

Art: 3. La Couronne du Royaume de Pologne, est héréditaire dans Notre Personne et dans celle de Nos Descendans, Héritiers et Successeurs, suivant l'ordre de Succession établi pour le Trone Impérial de Russie.

Art: 4. La Charte Constitutionnelle établit le mode et le principe de l'exercice de la Souveraineté.

Art: 5 Le Roi en cas d'absence, nomme un Lieutenant qui devra résider dans le Royaume. Le Lieutenant est révocable à volonté.

Art: 6. Quand le Roi ne nomme pas pour Son Lieutenant un Prince Impérial de Russie, le choix ne peut tomber que sur un indigéne, ou sur une personne à laquelle le Roi aurait accordé la naturalisation, conformement au principe établi dans l'article 33.

Art: 7. La nomination du Lieutenant se fera par un acte public. Cet acte determinera précisément la nature et l'étendûe des pouvoirs, qui lui seront délegués.

Art: 8. Les rapports de politique extérieure de Notre Empire, seront communs au Royaume de Pologne.

Art: 9 Le Souverain seul aura le droit de determiner la participation du Royaume de Pologne, dans les guerres de la Russie, ainsi que dans les Traités de paix ou de Commerce, que cette Puissance pourra conclure.

Art: 10. Dans tous les cas d'introduction de troupes Russes en Pologne, ou de troupes Polonaises en Russie, ou dans le cas de passage de ces troupes par une province de ces deux Etats, leur entretien et les frais de leur transport, seront entierement à la charge du pays auquel elles appartiendront. L'armée Polonaise ne sera jamais employée hors de l'Europe.

TITRE II.
Garanties générales.

Article 11. La Religion Catholique Romaine professée par la plus grande partie des habitans du Royaume de Pologne, sera l'objet des soins particulieres du Gou-

du, nie uwłaczaiąc przez to wolności innych wyznań, które wszystkie bez wyłączenia, obrządki swe całkowicie i publicznie pod protekcyą Rządu odbywać mogą.

Różność wyznań Chrześciańskich nie będz[illegible] stanowić żadney w używaniu praw cywilnych i politycznych.

Art: 12. *Duchowieństwo wszystkich wyznań, iest pod protekcyą i dozorem Praw i Rządu.*

Art: 13. *Fundusze posiadane teraz przez Duchowieństwo Katolicko Rzymskie i przez Duchowieństwo Grecko-Unickie, jako też te, które mu nadamy przez szczególne postanowienie, będą uznane za własność niewzruszoną i wspólną całey hierarchii duchowney, skoro Rząd wskaże i przeznaczy wzwyż wspomnionemu Duchowieństwu dobra narodowe, składać maiące iego uposażenie.*

Art: 14. *W Senacie Królestwa Polskiego zasiadać będzie tyle Biskupów Obrzędu Katolicko Rzymskiego, ile prawo oznaczy Województw. Zasiadać będzie prócz tego Biskup Grecko-Unicki.*

Art: 15 *Duchowieństwo wyznania Ewanjelicko Reformowanego, używać będzie wsparcia rocznego, które im nadamy*

Art: 16 *Wolność druku jest zaręczona. Prawo przepisze środki ukrócenia iey nadużyciów*

Art. 17. *Prawo rozciąga swą opiekę zarówno do wszystkich obywateli, bez żadney różnicy stanu i powołania.*

Art: 18. *Starodawne prawo kardynalne* — Neminem captivari permittemus nisi jure victum, — *stosować się będzie do wszystkich mieszkańców wszelkiego stanu, podług następuiących prawideł.*

Art: 19. *Nikt nie będzie mógł bydź zatrzymanym, tylko podług form i w przypadkach prawem oznaczonych.*

Art: 20. *Powody zatrzymania powinny bydź natychmiast oznaymione na piśmie osobie zatrzymaney.*

Art: 21 *Każda osoba zatrzymana, stawioną będzie naypóźniey w trzech dniach przed Sąd właściwy, końcem jey wybadania lub osądzenia podług form przepisanych.*

Jeżeli będzie uniewinnioną przez pierwsze śledztwo, wróconą jey natychmiast wolność zostanie.

Art: 22 *W przypadkach prawem dozwolnych, ktokolwiek złoży rękoymią, powinien bydź natychmiast tymczasowie uwolnionym.*

Art: 23. *Nikt karanym bydź niemoże, tylko na mocy trwaiącego Prawa i wyroku właściwego Sądu.*

Art: 24. *Każdemu Polakowi wolno będzie przenosić się z swą osobą i z swym maiątkiem, podług form prawem oznaczonych.*

Art: 25 *Skazany na karę, ponosić ią będzie w Królestwie. Nikt nie będzie mógł bydź z kraju wywożonym, wyiąwszy w przypadkach wywołania prawem oznaczonych*

Art: 26. *Wszelka własność jakiegokolwiek nazwiska i rodzaju, czyli się znayduie na powierzchni, czyli we wnętrznościach ziemi, do kogokolwiek bądź należąca, iest świętą i nietykalną. Zadna władza niema prawa iey naruszyć pod jakim bądź pozorem. Ktokolwiek nachodzi cudzą własność, za gwałciciela bezpieczeństwa publicznego uważanym, i jako taki karanym będzie*

Art: 27. *Rząd wszelako ma prawo wymagać od każdego odstąpienia własności, z powodu użyteczności publiczney, za sprawiedliwem i poprzedniem wynagrodzeniem. Prawo oznaczy formy i przypadki, do których powyższe prawidło będzie się mogło stosować.*

Art: 28 *Wszystkie czynności publiczne administracyyne, sądowe i woyskowe, bez żadnego wyłączenia, odbywać się będą w języku Polskim.*

Art: 29 *Urzędy publiczne, cywilne i woyskowe nie będą mogły bydź sprawowane tylko przez Polaków. Urzędy Prezesów Sądów pierwszey Instancyi, Kommissyy Wojewódzkich i Trybunałów appellacyynych, Członków Rad Wojewodzkich, Urzędy Poselskie i Deputowanych na Seym, jako też Urzędy Senatorskie, niemogą bydź powierzane, tylko właścicielom gruntowym.*

Art: 30. *Wszyscy Urzędnicy publiczni w administracyi, mogą bydź odwołani do woli przez tęż samę władzę, która ich mianuie. Wszyscy bez żadnego wyłączenia, są odpowiedzialni za swe urzędowanie.*

Art: 31. *Naród Polski mieć będzie wiecznemi czasy reprezentacyą narodową w Seymie, złożonym z Króla i z dwóch Izb, z których pierwsza składać się będzie z Senatu, druga z Posłów i Deputowanych od Gmin.*

Art: 32. *Każdy cudzoziemiec, skoro się wylegitymuie, używać będzie zarówno z innemi mieszkańcami protekcyi praw i korzysci przez nie zaręczonych. Będzie mógł, równie jak oni, pozostać w kraju, lub się z niego wynieść, zachowując wydane przepisy, powrócić, nabywać własności gruntowey i podać się do uzyskania naturalizacyi.*

vernement, sans qu'elle puisse par la déroger en rien à la liberté des autres cultes, qui tous sans excéption, pourront s'exercer pleinement et publiquement, et jouiront de la protection du Gouvernement. La difference des cultes Chrétiens n'en établit aucune, dans la jouissance des droits civils et publiques.

Art: 12. Les Ministres de tous les cultes, sont sous la protection et la surveillance des lois et du Gouvernement.

Art: 13. Les fonds que le Clergé Catholique, Romain et le Clergé du Rit Grec Uni, possédent actuellement, et ceux que Nous leur accorderons par un décrèt spécial, seront déclarés propriété inaliénable et commune à toute l'hiérarchie Ecclesiastique, des que le Gouvernement aura fixé et affecté aux dits Clergés les Domaines nationaux qui formeront leur dotation.

Art: 14. Il siègera dans le Senat du Royaume de Pologne autant d'Evèques du Rit Catholique Romain, que la loi fixera de Palatinats. Il y siègera de plus un Eveque du Rit Grec-Uni.

Art: 15. Le Clargé de la Confession Evangélique d'Augsbourg et de la Confession Evangélique réformée, jouira de secours annuel que Nous leur accorderons.

Art: 16. La liberté de la Presse est garantie. La loi réglera les moyens d'en réprimer les abus.

Art: 17. La loi protége également tous les Citoyens, sans aucune distinction de leur classe ni de leur condition.

Art: 18. L'ancienne loi fondamentale — *Neminem captivari permittemus nisi jure victum* — sera applicable aux habitans, de toutes les classes dans les termes suivans.

Art: 19. Personne ne pourra étre arrété que selon les formes et dans les cas déterminés par la loi.

Art: 20. On devra notifier incessament et par ecrit à la personne arretée, les cause, de son arréstation

Art: 21. Tout individu, arrété sera présenté au plus tard dans les trois jours au Tribunal compétent pour y ètre examiné ou jugé, dans les formes préscrites. S'il est disculpé par les prémières enquétes, il sera mis sur le champ en liberté.

Art: 22. Dans les cas determinés par la loi, on devra mettre en liberté provisoire, celui qui fournira caution.

Art: 23. Nul ne peut être puni, qu'en vertu des lois existantes et d'une sentence rendue par le Magistrat compétent.

Art: 24. Tout Polonais est libre de transporter sa personne et sa propriété, en suivant les formes determinées par la loi.

Art: 25. Tout condamné subira sa peine dans le Royaume, personne ne pouvant en étre deporté, excepté dans les cas de bannissement prévûs par la loi.

Art: 26. Toute propriété, quelque soit sa designation ou sa nature, qu'elle se trouve sur la superficie ou dans le sein de la terre et à quelque individu qu'elle appartienne, est declarée sacrée et inviolable. Aucune Autorité n'y peut porter atteinte sous quelque prétexte que ce soit. Quiconque attaque la propriété d'autrui, est reputé violateur de la sureté publique et puni comme tel.

Art: 27. Néanmoins le Gouvérnement a le droit d'exiger d'un particulier le sacrifice de sa propriété pour cause d'utilité publique, moyennant une juste et préalable indemnité. La loi determinera les cas et les formes de l'application de ce principe.

Art: 28. Toutes les affaires publiques administratives, judiciaires et militaires, seront sans aucune excéption, traitées dans la langue polonaise.

Art: 29 Les emplois publics, civils et militaires, ne peuvent étre éxercé que par des Polonais. Les places de Présidents des Tribunaux de prémière Instance, de Présidens des Commissions Palatinales, des Tribunaux d'Appel, les places de Membres des Conseils de Palatinat, les fonctions de Nonces et Deputés à la Diéte et celles de Senateurs, ne pourront étre donnés qu'à des Propriètaires fonciers.

Art: 30. Tous les Fonctionaires publics dans la partie Administrative sont révocables à volonté, par la méme Autorité qui les a nommés. Tous, sans exception quelconque, sont résponsables de leur gestion.

Art: 31. La Nation Polonaise aura à perpétuité une Représentation nationale; elle consistera dans la Diete composée du Roi et de deux Chambres. La prémière sera formée du Senat, la seconde des Nonces et Deputés des Communes.

Art: 32. Tout Etranger aprés s'être legitimé, jouira à l'egal des autres habitans, de la protection des lois et des avantages qu'elles garantissent. Il pourra, comme eux, rester dans le pays, en sortir en se conformant aux régles qui seront etablies, y rentrer, acquérir une propriété foncière et se qualifier pour demander sa naturalisation.

Art: 33. *Każdy cudzoziemiec stawszy się właściciełem, uzyskawszy naturalizacyą, nauczywszy się języka Polskiego i pięć lat w kraju nienagannie zamieszkawszy, może bydź przypuszczonym do urzędu publicznego.*

Art: 34 *Wszelako Król mocen będzie, bądź z własney woli, bądź na przedstawienie Rady Stanu, przypuścić cudzoziemców z zdolności znakomitych, do urzędów publicznych, nie objętych artykułem dziewięćdziesiątym.*

TYTUŁ TRZECI

O Rządzie.

ROZDZIAŁ PIERWSZY

O Królu.

Art. 35. *Rząd jest w osobie Króla. Król sprawuje Władzę wykonawczą w całéy swojey rozciągłości. Wszelka władza wykonawcza lub administracyyna, od Niego tylko pochodzić może.*

Art. 36 *Osoba Królewska jest święta i nietykalna.*

Art. 37. *Wszystkie akta publiczne Sądów, Trybunałów i magistratur iakich bądź, pod Królewskiem wydawane będą imieniem. Monety i stęple nosić będą oznakę przez niego wskazaną.*

Art. 38. *Kierunek siły zbroynéy w pokoju i woynie, jako też mianowanie Dowódzców i Officerów, należą wyłącznie do Króla.*

Art. 39 *Król rozrządza dochodami Państwa stosownie do ułożonego Budżetu, a przez siebie potwierdzonego.*

Art. 40. *Prawo wydawania woyny i zawierania trakatów i umów wszelakich, zachowane iest Królowi*

Art. 41 *Król mianuje Senatorów, Ministrów, Radzców Stanu, Referendarzy, Prezesów Kommissyi Wojewodzkich, Prezesów i Sędziów różnych Sądownictw do nominacyi Królewskiey zachowanych, Ajentów dyplomatycznych i handlowych, tudzież wszystkich innych Urzędników administracyynych, bądź przez siebie bezpośrednio, bądź przez upoważnione do tego od siebie Władze.*

Art 42. *Król mianuje Arcy-Biskupów, Biskupów różnych wyznań, Suffraganów, Prałatów i Kanoników.*

Art 43. *Prawo ułaskawienia zachowane iest wyłącznie Królowi, który jest mocen darować lub zamienić karę.*

Art. 44. *Do Panującego należy ustanowienie, urządzenie i rozdawnictwo orderów cywilnych i woyskowych*

Art 45. *Wszyscy nasi Następcy do Królestwa Polskiego, powinni się koronować, jako Królowie Polscy, w stolicy podług obrządku jaki ustanowimy, i wykonają następującą przysięgę „Przysięgam i przyrzekam przed „Bogiem i na Ewanjeliją, iż Ustawę konstytucyyną „zachowywać i zachowania jéy wszelkiemi siłami przestrzegać będę „*

Art. 46. *Do Króla należy prawo nadania szlachectwa, naturalizacyi i tytułów honorowych.*

Art 47 *Wszelkie rozkazy i postanowienia Królewskie powinny bydź zaświadczone podpisem Ministra Naczelnika Wydziału, który będzie odpowiedzialnym za wszystko, coby te rozkazy lub postanowienia obeymować mogły przeciwnego konstytucyi i prawom.*

ROZDZIAŁ DRUGI

O Rejencyi.

Art. 48. *Przypadki Rejencyi, które są lub będą dopuszczone w Rossyi, równie iak Władza i attrybucye Rejenta, będę wspólne Królestwu Polskiemu i określone temiż samemi prawidłami.*

Art. 49 *W przypadku Rejencyi, Minister Sekretarz Sanu winien jest, pod osobistą odpowiedzialnością, donieść Namiestnikowi o ustanowieniu Rejencyi Rossyyskiey.*

Art. 50. *Namiestnik otrzymawszy uwiadomienie Rejencyi Rossyyskiey i doniesienie Ministra Sekretarza Stanu, zwoływa Senat dla obrania Członków Rejencyi Królestwa.*

Art. 51 *Rejencya Królestwa składać się będzie z Rejenta Rossyyskiego, z czterech Członków przez Senat wybranych i z Ministra Sekretarza Stanu. Zasiadać będzie w stolicy Cesarstwa Rossyyskiego pod prezydencyą Rejenta*

Art. 52. *Władza Rejencyi będzie taż sama co i Króla, wyłączywszy że nie będzie mogła mianować Senatorów, i że wszystkie iey mianowania ulegają potwierdzeniu Króla który obeymując rządy, może je odwołać, i że postanowienia jéy wychodzic będą w Imieniu Krola.*

Art. 53. *Mianowanie i odwołanie Namiestnika zależy od Rejencyi podczas jéy Rządu.*

Art: 33. Tout Etranger devenu Proprietaire et naturalisé, qui aura appris la langue polonaise, pourra être admis à l'exercice des fonctions publiques, après cinq années de résidence et d'une conduite irreprochable.

Art: 34 Néanmoins le Roi pourra de son propre gré, ou sur la présentation du Conseil d'Etat, admettre des étrangers distingués par leurs talens, à des fonctions publiques, autres que celles designées a l'article 90.

TITRE III.

Du Gouvernement.

CHAPITRE I.

Du Roi.

Article 35. Le Gouvernement réside dans la Personne du Roi. Il exerce dans toute leur plénitude les fonctions du pouvoir éxécutif. Toute autorité exécutrice ou administrative ne peut émanér que de Lui.

Art. 36 La Personne du Roi est sacrés et inviolable.

Art. 37. Les Actes publics des Tribunaux, Cours et Magistratures quelconques, seront dressés au nom du Roi. Les Monnoies et les Timbres porteront l'empreinte qui sera par Lui determinée.

Art. 38. La direction de la force armée, en paix comme en guèrre, ainsi que la nomination des Commandans et Officiers, appartient éxclusivement au Roi.

Art. 39. Le Roi dispose des revenus de l'Etat, conformement au Budget qui en sera formé et par Lui approuvé.

Art. 40. Le droit de déclarer la guèrre et de conclure des Traités et Conventions quelconques, est reservé au Roi.

Art. 41 Le Roi nomme les Senateurs, les Ministres, les Conseillers d'Etat, les Màitres de Requétes, les Présidens des Commissions Palatinales, les Présidens et Juges des différens Tribunaux, réservés à Sa nomination, les Agens diplomatiques et commerciaux et tous les autres fonctionnaires de l'administration, soit immediatement par Lui même, soit par les Autorités aux quelles il en déléguera le pouvoir.

Art. 42. Le Roi nomme les Archevéqués et Evêques des différens cultes, les Suffragans les Prélats et les Chanoines.

Art. 43. Le droit de faire grace est exclusivement réservé au Roi. Il pourra remettre ou commuer la peine.

Art. 44. La Création, les Statuts et la Distribution des Ordres civils et militaires, appartient au Souverain.

Art. 45 Tous Nos Succésseurs au Royaume de Pologne, sont astreints à se faire couronner Rois de Pologne dans la Capitale, suivant la forme que Nous etablirons, et ils prêteront le serment ci-aprè: — „Je jure et promets devant Dieu et sur l'Evangile, de maintenir et faire éxécuter de „tout mon pouvoir la Charte constitutionnelle.“

Art. 46. Le droit de donner la noblesse, de naturalisere et d'accorder des Titres honorifiques, appartient au Roi.

Art. 47. Tous les ordres et décrèts du Roi seront contresignés par un Ministre Chef de Departamens, qui sera responsable pour tout ce que ces ordres et décrèts pourraient renfermer de contraire á la Constitution et aux lois.

CHAPITRE II.

De la Régence.

Art. 48. Les cas de Régence qui sont ou seront admis pour la Russie, ainsi que les pouvoirs et les attributions du Régent, seront communs au Royaume de Pologne et réglés par les mêmes principes.

Art. 49. Dans les cas de régence, le Ministre Secrétaire d'Etat est obligé, sous sa responsabilité personnelle, d'annoncer au Lieutenant l'établissement de la Régence de Russie.

Art. 50. Le Lieutenant récevant la communication de la Regence de Russie et le rapport du Ministre Secrétaire d'Etat, convoque le Sénat pour l'éléction des membres de la Régence du Royaume.

Art. 51. La Regence du Royaume sera composée du Régent de Russie, de quatre membres élus par le Senat et du Ministre Sécrétaire d'Etat. Elle siègera dans la Capitale de l'Empire de Russie. Le Régent la préside.

Art. 52. L'autorité de la Régence du Royaume est égale á celle du Roi, á l'excéption qu'elle ne pourra nommer des Sénateurs, que toutes ses nominations seront soumises á l'approbation du Roi, qui en prenant les rênes du Gouvernement, pourra les révoquer; et qu'elle publiera ses décréts au nom du Roi.

Art. 53. La nomination et le rappel du Lieutenant dépend de la Régénce pèndant son administration.

DODATEK